YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

12 päivänä joulukuuta 2002 *

Asiassa C-281/01,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään H. van Lier ja B. Martenczuk, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehenään J.-P. Jacqué ja E. Karlsson,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii Amerikan yhdysvaltojen hallituksen ja Euroopan yhteisön välisen toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevien ohjelmien yhteensovittamista koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta 14 päivänä toukokuuta 2001 tehdyn neuvoston päätöksen 2001/469/EY (EYVL L 172, s. 1) kumoamista,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Wathelet (esittelevä tuomari) sekä tuomarit D. A. O. Edward, A. La Pergola, P. Jann ja S. von Bahr,

julkisasiamies: S. Alber,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 13.6.2002 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 12.9.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY 230 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 16.7.2001 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan kumoamaan Amerikan yhdysvaltojen hallituksen ja Euroopan

yhteisön välisen toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevien ohjelmien yhteensovittamista koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta 14 päivänä toukokuuta 2001 tehty neuvoston päätös 2001/469/EY (EYVL L 172, s. 1).

Energy Star -sopimus

2 Environmental Protection Agency (Yhdysvaltain ympäristönsuojeluvirasto; jäljempänä EPA) käynnisti vuonna 1992 toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevan vapaaehtoisen ohjelman, jota kutsuttiin nimellä "Energy Star Program". Lukuisat valmistajat ovat osallistuneet tähän ohjelmaan, joka on rohkaissut niistä suurinta osaa liittämään laitteisiin energiaa säästäviä toimintoja sekä valistamaan kuluttajia valmiustilassa olevien toimistolaitteiden energianhukasta. Ohjelmaa on laajennettu myöhemmin muun muassa kotitalouskoneisiin, lämmitys- ja jäähdytyslaitteisiin, suuren yleisön käyttämiin sähkölaitteisiin, henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettuihin toimistolaitteisiin, vesilämmityspattereihin, talonrakennukseen sekä valaistukseen. Sellaisten laitteiden merkitsemiseksi, jotka ovat tässä ohjelmassa annettujen tiettyjen energiankulutusta koskevien sääntöjen mukaisia, otettiin käyttöön Energy Star -tunnus.

3 Komissio katsoi, että yhteisön oman toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevan ohjelman kehittämisen sijasta yhteisössä oli pikemminkin otettava käyttöön amerikkalainen Energy Star -ohjelma, sillä se oli todennut, että tällä ohjelmalla jo vahvistettiin Amerikan markkinoilla myytäviä toimistolaitteita koskevat normit ja että kyseisen ohjelman mukaiset arviointiperusteet olivat saavuttamassa kansainvälisen normin aseman myös yhteisössä.

4 Tämän johdosta Amerikan yhdysvaltain hallituksen ja Euroopan yhteisön välillä allekirjoitettiin 19.12.2000 Washingtonissa sopimus toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevien ohjelmien yhteensovittamisesta (jäljempänä "Energy Star -sopimus").

5 Sopimuksen johdanto-osasta käy ilmi, että sopijapuolet pyrkivät "mahdollisimman suuriin energiansäästöihin ja ympäristöhyötyihin edistämällä energiatehokkaiden tuotteiden tarjontaa ja kysyntää".

6 Energy Star -sopimuksen I artiklan, jonka otsikkona on "Yleiset periaatteet", mukaan:

"1. Osapuolet käyttävät yhteisiä energiatehokkuuden määrittelyvaatimuksia ja yhteistä tunnusta asettaessaan tavarantuottajille johdonmukaisia tavoitteita ja pyrkivät näin saamaan parhaan mahdollisen tehon omista tämäntyyppisten tuotteiden tarjontaan ja kysyntään liittyvistä toimistaan.

2. Osapuolet käyttävät yhteistä tunnusta liitteessä C lueteltujen energiatehokkaiksi määritettyjen tuotetyyppien tunnustamisessa [tietokoneet, näytöt, tulostimet, telekopiolaitteet, postimaksukoneet, kopiokoneet, skannerit ja monikäyttölaitteet].

3. Osapuolet huolehtivat siitä, että yhteisillä vaatimuksilla edistetään tehokkuuden jatkuvaa parantumista ottaen huomioon markkinoiden kehittyneimmät tekniset käytännöt.

4. Osapuolet huolehtivat siitä, että kuluttajilla on mahdollisuus tunnistaa tehokkaat tuotteet markkinoilla merkinnän perusteella."

7 Energy Star -sopimuksen liitteessä A vahvistetaan yhteinen tunnus.

8 Energy Star -sopimuksen III artiklan mukaan Euroopan yhteisö nimeää sopimuksen täytäntöönpanosta vastaavaksi hallintoyksikökseen komission ja Amerikan yhdysvaltojen hallitus nimeää vastaavasti EPA:n.

9 Energy Star -sopimuksen IV artiklan nojalla kumpikin hallintoyksikkö vastaa Energy Star -merkintäohjelman osanottajien rekisteröinnistä näiden vapaasta tahdosta, tämän sopimuksen liitteessä B annettujen tunnuksenkäyttöohjeitten noudattamisen valvonnasta sekä siitä, että kuluttajia tiedotetaan Energy Star -tunnuksista.

10 Energy Star -sopimuksen V artiklan 1 kohdan mukaan kaikki valmistajat, myyjät ja jälleenmyyjät voivat osallistua Energy Star -merkintäohjelmaan rekisteröitymällä jommankumman osapuolen hallintoyksikön kautta ohjelman osanottajaksi. Saman artiklan 2 kohdan mukaan ohjelman osanottajat voivat käyttää Energy Star -tunnusta niiden tuotteiden merkitsemiseen, jotka on havaittu sopimuksen liitteessä C annettujen energiataloudeltaan tehokkaiden laitteiden vaatimusten mukaisiksi. Saman artiklan 3 kohdan mukaan osapuolen hallintoyksikkö tunnustaa toisen osapuolen hallintoyksikön toimittaman Energy Star -merkintäohjelman osanottajan rekisteröinnin. Edelleen saman artiklan 5 kohdan mukaan hallintoyksiköt varmistavat tiiviin keskinäisen yhteydenpidon

ja yhteistyön avulla, että kaikki yhteisellä tunnuksella merkityt tuotteet vastaavat liitteessä C lueteltuja vaatimuksia.

11 Energy Star -sopimuksen VI—VIII artikla koskevat Energy Star -merkintäohjelman koordinointia sopijapuolten kesken, Energy Star -tunnusten rekisteröintiä yhteisössä sekä molempien hallintoyksikköjen suorittamaa Energy Star -tunnuksen asianmukaista käyttöä koskevien määräysten noudattamisen valvontaa.

12 Energy Star -sopimuksen IX artiklassa määritellään menettelyt kyseisen sopimuksen ja sen liitteitten A ja B muuttamiseksi samoin kuin uusien liitteitten lisäämiseksi. Sopimuksen X artiklassa kuvataan menettelyt sopimuksen liitteen C sisältämien teknisten määritelmien muuttamiseksi.

13 Energy Star -sopimuksen XI artiklasta käy ilmi, että muut sopijapuolten mahdollisesti laatimat ja vahvistamat ympäristömerkintäohjelmat eivät kuulu tämän sopimuksen soveltamisalaan, että kummallakin hallintoyksiköllä voi olla merkintäohjelmia, jotka koskevat sellaisia tuotetyyppejä, jotka eivät sisälly sopimuksen liitteeseen C, ja että kumpikaan sopijapuoli ei saa estää minkään tuotteen maahantuontia, vientiä, myyntiä tai jakelua sen vuoksi, että tuote on merkitty toisen osapuolen hallintoyksikön energiatehokkuutta osoittavin tunnuksin.

14 Energy Star -sopimuksen XII artiklan 2 kohdan mukaan sopimus on voimassa viisi vuotta, minkä jälkeen sitä on mahdollista jatkaa. Sopimuksen XIII artiklan 1 kohdan mukaan kumpikin sopijapuoli voi sanoa sopimuksen irti milloin tahansa ilmoittamalla siitä toiselle sopijapuolelle kirjallisesti kolme kuukautta aikaisemmin.

15 Lisäksi Energy Star -sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen vaihdettujen diplomaattinoottien 1 kohdassa todetaan seuraavaa:

"Saadakseen parhaan mahdollisen vaikutuksen toimistolaitteiden energiatehokkuutta koskevista omista ohjelmistaan Euroopan yhteisö ja Amerikan yhdysvaltojen hallitus käyttävät yksiä energiatehokkuuden määrittelyvaatimuksia ja yhteistä tunnusta [Energy Star -] sopimuksen liitteen A mukaisesti."

Yhteisön päätöksentekomenettely Energy Star -sopimusta solmittaessa

16 Komissio teki 1.7.1999 neuvostolle Energy Star -sopimuksen solmimista koskevan päätösehdotuksen, jonka oikeudellinen perusta oli EY 133 artikla yhdessä EY 300 artiklan 2 kohdan kanssa.

17 Neuvosto teki 14.12.2000 yksimielisen päätöksen, jolla se EY 175 artiklan 1 kohdan ja EY 300 artiklan 2 kohdan nojalla antoi luvan Energy Star -sopimuksen allekirjoittamiseen.

18 Saatuaan Euroopan parlamentin myönteisen lausunnon neuvosto teki 14.5.2001 päätöksen 2001/469/EY Energy Star -sopimuksen tekemisestä yhteisön puolesta perustaen päätöksensä EY 175 artiklan 1 kohtaan yhdessä 300 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen virkkeen, 3 kohdan ensimmäisen alakohdan sekä 4 kohdan kanssa.

19 Energy Star -sopimus tuli voimaan 7.6.2001 sopimuksen XII artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Kanne

Asianosaisten lausumat

20 Komissio katsoo, että päätöksen 2001/469/EY perustana olisi pitänyt olla yhteiseen kauppapolitiikkaan liittyvä EY 133 artikla, koska Energy Star -sopimuksella pyritään helpottamaan kauppaa. Sopimuksen ansiosta valmistajat voivat näet markkinoida laitteitaan sekä Euroopan että Yhdysvaltojen markkinoilla käyttäen yhtä ja samaa tunnusta, eikä niiden tarvitse turvautua kuin yhteen ainoaan rekisteröintimenettelyyn. Toimistolaitteiden valmistajat säästävät tällä tavalla kustannuksissa, joita olisi syntynyt sellaisten erillisten merkintäohjelmien käyttöönotosta, joiden mukaiset rekisteröintiedellytykset ja -menettelyt poikkeavat toisistaan. Tämän sopimuksen tavoitteena, kuten otsikosta käy ilmi, on siis eurooppalaisen ja yhdysvaltalaisen ohjelman yhteensovittaminen, jolla poistetaan kilpailevien ohjelmien olemassaolosta aiheutuvat kaupan esteet.

21 Komissio viittaa lisäksi teknisten normien vastavuoroista tunnustamista koskeviin sopimuksiin, jotka yhteisö on tehnyt yhteisön ulkopuolisten maiden kanssa EY:n perustamissopimuksen 113 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 133 artikla) tai EY 133 artiklan nojalla.

22 Se, että Energy Star -merkintäohjelmaan osallistuminen on vapaaehtoista ja että Energy Star -tunnuksen kiinnittäminen tuotteisiin ei ole niiden markkinoille

saattamisen edellytys, ei oikeuta käyttämään muuta oikeudellista perustaa, koska myös vapaaehtoisesti sovelletuilla normeilla voidaan rajoittaa kauppaa.

23 Tämän lisäksi komission mukaan kansainvälistä kauppaa koskeva toimenpide ei voi joutua yhteisen kauppapolitiikan ulkopuolelle vain siksi, että sillä otetaan huomioon EY 6 artiklan mukaisesti ympäristönsuojelun vaatimukset. Kun vielä muistetaan, että muun muassa Maailman kauppajärjestö ottaa huomioon ympäristösääntöjen kaupalliset vaikutukset, sellainen suppea tulkinta, jolla ympäristöön liittyvät näkökohdat jätettäisiin yhteisen kauppapolitiikan soveltamisalan ulkopuolelle, olisi taantumuksellinen kun sitä verrataan vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön ja toimintatapaan, ja sillä olisi vaikutuksia yhteisen kauppapolitiikan tehokkuuteen.

24 Komissio väittää myös, ettei sillä, että yhteisön sisäisen toimenpiteen toteuttamiselle valitaan oikeudellinen perusta, ratkaista ennalta sitä, mikä oikeudellinen perusta on valittava yhteisön tekemälle kansainväliselle sopimukselle. Tarkistetusta yhteisön ympäristömerkin myöntämisjärjestelmästä 17 päivänä heinäkuuta 2000 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1980/2000 (EYVL L 237, s. 1) ei koske, toisin kuin Energy Star -sopimus, yhteisön ohjelman kanssa yhteensovittamista ulkopuolisten valtioiden ohjelmien kanssa eikä ulkopuolisten maiden tällaisten ohjelmien yhteydessä myöntämien sertifiointien tunnustamista. Se seikka, että tämä päätös on tehty EY 175 artiklan 1 kohdan perusteella, ei suinkaan ole yhteensoveltumaton komission näkökannan kanssa, jonka mukaan Energy Star -sopimus olisi pitänyt tehdä EY 133 artiklan perusteella.

25 Toissijaisesti komissio väittää, ettei EY 175 artiklan 1 kohta voi missään tapauksessa olla kansainvälisen sopimuksen oikeudellinen perusta, sillä kyseinen määräys koskee ainoastaan yhteisön sisäisten toimenpiteiden toteuttamista. Kansainväliset ympäristöpoliittiset sopimukset tulisi perustaa EY 174 artiklan 4 kohtaan.

26 Neuvoston mukaan Energy Star -sopimuksen tavoite ja sisältö kuuluvat täysin yhteisön EY 174 artiklan mukaisen ympäristöpolitiikan piiriin.

27 Energy Star -sopimuksella pyritään joka tapauksessa pääasiassa energiankulutuksen vähentämiseen edistämällä energiatehokkaiden toimistolaitteiden kysyntää ja tarjontaa. Neuvosto perustaa tulkintansa sopimuksen johdanto-osaan ja sopimuksen I artiklan 1 kohtaan samoin kuin tämän sopimuksen nojalla suoritetun diplomaattinoottien vaihdon 1 kohtaan.

28 Energy Star -sopimuksella ei sen sijaan ole merkittäviä vaikutuksia kansainväliseen kauppaan. Neuvoston mukaan Energy Star -tunnuksesta oli jo tullut valmistajien tosiasiallinen normi. Lisäksi sopimuksella ei estetä sopimuspuolia tai jäsenvaltioita ottamasta käyttöön muita energiansäästöön tähtääviä merkintäohjelmia.

29 Mitä tulee Energy Star -sopimuksen sisältöön, neuvosto katsoo, että se ei sisällä sellaista määräystä, joka olisi selkeästi yhteydessä yhteiseen kauppapolitiikkaan tai joka tähtäisi suoraan kansainvälisen kaupan edistämiseen. Sen sijaan sopimusmääräysten ensisijaisena tavoitteena on energiansäästö, mikä käy ilmi IV—VI ja VIII—X artiklan sisältämistä määräyksistä, jotka koskevat kuluttajatiedotusta, tunnuksen asianmukaisen käytön valvontaa ja toimenpiteitä asianmukaisen käytön varmistamiseksi, sopimuspuolten välistä yhteistyötä sekä rekisteröintien vastavuoroista tunnustamista.

30 Väitteensä tueksi neuvosto viittaa toisaalta siihen, että EY 175 artiklan perusteella on hyväksytty lukuisia kansainvälisiä sopimuksia, vaikka ne ovat koskeneet kauppapoliittisia kysymyksiä, ja toisaalta siihen, että vapaaehtoisen ympäristötunnuksen jakamiseen liittyvät yhteisön sisäiset toimenpiteet perustuvat nekin

perustamissopimuksen ympäristöpolitiikkaa koskeviin säännöksiin. Erityisesti neuvosto tuo esiin yhteisön ekotuotemerkin myöntämisjärjestelmästä 23 päivänä maaliskuuta 1992 antamansa asetuksen (ETY) N:o 880/92 (EYVL L 99, s. 1), jonka oikeudellisena perustana oli EY:n perustamissopimuksen 130 S artikla (josta on muutettuna tullut EY 175 artikla) sekä ekologisista arviointiperusteista yhteisön ympäristömerkin myöntämiseksi henkilökohtaisille tietokoneille 26 päivänä helmikuuta 1999 tehdyn komission päätöksen 1999/205/EY (EYVL L 70, s. 46). Tämän päätöksen johdanto-osassa viitattiin nimenomaisesti Energy Star -sopimukseen liittyneisiin neuvotteluihin ja todettiin, että "arviointiperusteita on aiheellista tarkistaa kahden vuoden kuluessa niiden mukauttamiseksi tekniikan ja markkinoiden kehitykseen sekä edellä mainittua 'Energy Star' -ohjelmaa vastaaviksi". Tämän sopimuksen tekemisen jälkeen ei katsottu välttämättömäksi muuttaa tätä päätöstä EY 175 artiklaan perustuvalla asetuksella N:o 1980/2000 käyttöönotetun yhteisön ympäristömerkin myöntämistä koskevan tarkistetun järjestelmän nojalla.

31 Neuvosto perustelee kantaansa myös sillä, että jäsenvaltioilla on oikeus ottaa käyttöön omia ympäristömerkkejä, kuten Blauer Engel (Sininen enkeli) Saksassa, Svanen (Joutsen) Pohjoismaissa ja GEA-merkki toimistolaitteille Saksassa. Jos ympäristömerkin käyttöönotto olisi kauppapoliittinen toimenpide, yhteisöllä olisi yksinomainen toimivalta ja jäsenvaltioiden toiminta tällä alalla olisi lainvastaista.

32 Toissijaisessa kanneperusteessa, jonka mukaan Energy Star -sopimuksen oikeudellisena perustana ei mitenkään voi olla EY 175 artiklan 1 kohta vaan EY 174 artiklan 4 kohta, neuvosto viittaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan EY 174 artiklan 4 kohdassa rajoittaudutaan määrittämään ympäristöpolitiikan yleiset tavoitteet, kun taas EY 175 artikla on kyseisen politiikan yhteisöllisten täytäntöönpanotoimenpiteiden oikeudellinen perusta (ks. asia C-284/95, Safety Hi-Tech, tuomio 14.7.1998, Kok. 1998, s. I-4301, 43 kohta ja asia C-341/95, Bettati, tuomio 14.7.1998, Kok. 1998, s. I-4355, 41 kohta). Tämän tulkinnan vahvistaa 6.12.2001 annettu lausunto 2/00 (Kok. 2001, s. I-9713, 23—25 kohta).

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

33 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön toimen oikeudellisen perustan valinnan on perustuttava sellaisiin objektiivisiin seikkoihin, jotka voivat olla tuomioistuinvalvonnan kohteena ja joihin kuuluvat erityisesti toimen tarkoitus ja sisältö (ks. mm. asia C-300/89, komissio v. neuvosto, tuomio 11.6.1991, Kok. 1991, s. I-2867, Kok. Ep. XI, s. I-211, 10 kohta ja asia C-269/97, komissio v. neuvosto, tuomio 4.4.2000, Kok. 2000, s. I-2257, 43 kohta).

34 Jos yhteisön toimea tutkittaessa ilmenee, että sillä on kaksi tarkoitusta tai että siinä on kahdenlaisia osatekijöitä, ja jos toinen niistä on yksilöitävissä pääasialliseksi tai määrääväksi osatekijäksi ja toinen ainoastaan liitännäiseksi, toimi on perustettava yhteen ainoaan oikeudelliseen perustaan eli siihen, jota säädöksen tarkoitus tai sen pääasiallinen tai määräävä osatekijä edellyttää (ks. asia C-155/91, komissio v. neuvosto, tuomio 17.3.1993, Kok. 1993, s. I-939, Kok. Ep. XIV, s. I-61, 19 ja 21 kohta; asia C-42/97, parlamentti v. neuvosto, tuomio 23.2.1999, Kok. 1999, s. I-869, 39 ja 40 kohta ja asia C-36/98, Espanja v. neuvosto, tuomio 30.1.2001, Kok. 2001, s. I-779, 59 kohta).

35 Jos on osoitettu, että toimella pyritään samanaikaisesti useampiin toisiinsa erottamattomasti liittyviin tavoitteisiin, joista yksikään ei ole toiseen nähden toisarvoinen ja välillinen, tällainen toimi on poikkeuksellisesti perustettava vastaaviin eri oikeudellisiin perustoihin (ks. em. asia komissio v. neuvosto, tuomio 11.7.1991, 13 ja 17 kohta; em. asia parlamentti v. neuvosto, tuomion 38 ja 43 kohta ja asia C-336/00, Huber, tuomio 19.9.2002, Kok. 2002, s. I-7699, 31 kohta; samoin kuin em. lausunto 2/00, 23 kohta).

36 Nyt esillä olevassa asiassa on selvää, että Energy Star -sopimuksen tavoitteena on, kuten sen otsikosta nimenomaan ilmenee, toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevien ohjelmien yhteensovittaminen.

37 Kuten komissio toteaa, tällaisella yhteensovittamisella helpotetaan väistämättä kauppaa, koska valmistajat voivat jatkossa vedota yhteen ainoaan merkintöjä koskevaan normiin ja käydä läpi yhden ainoan rekisteröintimenettelyn yhdessä ainoassa hallintoyksikössä voidakseen markkinoida Energy Star -tunnuksella varustettuja laitteita sekä Euroopan että Yhdysvaltojen markkinoilla. Tämä yhteensovittaminen on siis epäilyksettä kauppapoliittinen toimenpide.

38 Silti on todettava, että Energy Star -sopimuksen johdanto-osasta ja sen I artiklasta ilmenee, että kyseisen merkintäohjelman tavoitteena on edistää energian säästämistä edistämällä energiatehokkaiden tuotteiden tarjontaa ja kysyntää ja että se siis itsessään on ympäristöpoliittinen toimi.

39 Tästä seuraa, että Energy Star -sopimuksella on samanaikaisesti sekä kauppapoliittinen että ympäristönsuojelullinen tavoite. Näin ollen — jotta tämän sopimuksen tekemiselle voitaisiin määrittää asianmukainen oikeudellinen perusta — on selvitettävä, onko toinen tavoitteista sopimuksen pääasiallinen tai määräävä osatekijä, jolloin päätös on perustettava ainoastaan yhteen oikeudelliseen perustaan, vai liittyvätkö tavoitteet erottamattomasti toisiinsa siten, ettei kumpikaan ole toiseen nähden toisarvoinen ja välillinen, jolloin tämän toimen pitää perustua kahteen eri oikeudelliseen perustaan.

40 Tältä osin on todettava, että Energy Star -sopimuksesta, erityisesti sen I ja V artiklasta käy ilmi, että Energy Star -merkintäohjelmalla pyritään ensi sijassa mahdollistamaan valmistajille rekisteröintien vastavuoroisen tunnustamismenettelyn nojalla se, että ne voivat käyttää yhteistä tunnusta merkitäkseen kuluttajia varten tietyt yhteiset energiatehokkuusvaatimukset täyttävät tuotteet, jotka ne haluavat saattaa Yhdysvaltain ja yhteisön markkinoille. Tässä on siis kyse keinosta, joka vaikuttaa suoraan toimistolaitteiden kauppaan.

41 Tosin ajan mittaan, valmistajien ja kuluttajien tosiasiallisen käyttäytymisen mukaan kyseisen ohjelman pitäisi vaikuttaa ympäristöön myönteisesti energiankulutuksen vähentymisen takia, johon ohjelman tulisi johtaa. Kyse on kuitenkin välillisestä ja etäisestä vaikutuksesta, päinvastoin kuin toimistolaitteiden kauppaan kohdistuva vaikutus, joka on suora ja välitön.

42 Sitä paitsi vaikka onkin selvää, että toisaalta amerikkalainen Energy Star -ohjelma on tarkoitettu edistämään energiatehokkaiden tuotteiden tarjontaa ja kysyntää, eli suosimaan energian säästämistä, ja että toisaalta sen laajentaminen yhteisöön epäilemättä auttaa saavuttamaan tämän tavoitteen, Energy Star -sopimus ei kuitenkaan itsessään sisällä uusia energiatehokkuutta koskevia vaatimuksia. Sillä rajoittaudutaan vain saattamaan EPA:n alun perin luomat säännöt soveltamiskelpoisiksi sekä Yhdysvaltain että Euroopan markkinoilla ja asettamaan niiden muuttamisen ehdoksi sopijapuolten keskinäinen sopimus.

43 Energy Star -sopimuksen kauppapoliittista tavoitetta on siis pidettävä sen määräävänä osatekijänä, joten sopimuksen hyväksyvä päätös olisi pitänyt perustaa EY 133 artiklaan yhdessä EY 300 artiklan 3 kohdan kanssa.

44 Tätä päätelmää ei voida kyseenalaistaa sillä, että Energy Star -ohjelmaan osallistuminen on vapaaehtoista. Sopimus on siltikin tarkoitettu vaikuttamaan suoraan toimistolaitteiden kauppaan helpottamalla valmistajien myyntiä ja mahdollistamalla sen, että kuluttajat voivat valita energiaa vähemmän kuluttavia laitteita.

45 Lisäksi, kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 62 kohdassa todennut, Maailman kauppajärjestön perustamisasiakirjan liitteenä olevasta teknisiä kaupan esteitä koskevasta sopimuksesta, joka hyväksyttiin Euroopan yhteisön nimissä Euroopan yhteisön osallistumisesta sopimusten allekirjoittamiseen sen toimivaltaan kuuluvilla aloilla 22 päivänä joulukuuta 1994 tehdyllä neuvoston päätöksellä 94/800/EY (EYVL L 336, s. 1), ilmenee selvästi, että sitomattomat merkintöjä koskevat määräykset voivat lähtökohtaisesti olla kansainvälisen kaupan esteinä.

46 Edelleen se seikka, että EY:n perustamissopimuksen ympäristöpolitiikkaan liittyvät määräykset on valittu joidenkin sisäisten toimien, kuten asetusten N:o 880/92 ja N:o 1980/2000, oikeudelliseksi perustaksi, ei riitä osoittamaan, että samaa perustaa olisi käytettävä hyväksyttäessä kansainvälistä sopimusta, jolla on samanlainen aihealue. Tästä riittää kun todetaan, kuten julkisasiamieskin on ratkaisuehdotuksensa 78 kohdassa todennut, että koska EY 133 artikla koskee ulkomaankauppaa, se ei milloinkaan voi olla oikeudellisena perustana toimenpiteelle, jolla on ainoastaan yhteisön sisäisiä vaikutuksia. Koska kyse on sisämarkkinoiden luomisesta, päätös olisi tässä tapauksessa pitänyt perustaa EY 95 artiklaan. Kodinkoneiden energian ja muiden voimavarojen kulutuksen osoittamisesta merkinnöin ja yhdenmukaisin tuotetiedoin 22 päivänä syyskuuta 1992 annettu neuvoston direktiivi 92/75/ETY (EYVL L 297, s. 16) on perustettu EY:n perustamissopimuksen 100 A artiklaan (josta on muutettuna tullut EY 95 artikla).

47 Sitä paitsi se, että tietyt jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön omia ympäristömerkkejä, ei estä pitämästä Energy Star -sopimusta EY 133 artiklassa tarkoitettuna kauppapoliittisena toimena eikä siis katsomasta, että se kuuluu alalle, jolla yhteisöllä on yksinomainen toimivalta. Jäsenvaltioiden käyttöön ottamat ympäristömerkit, joihin neuvosto vetoaa, eivät nimenomaan koske yhteisön ulkopuolista kauppaa.

48 Edellä esitetyistä seikoista seuraa, että päättäessään Energy Star -sopimuksen hyväksymisestä yhteisön puolesta, neuvoston olisi pitänyt valita oikeudelliseksi perustaksi EY 133 artikla yhdessä EY 300 artiklan 3 kohdan kanssa.

49 Näin ollen ja koska ainoa tässä asiakirjassa mainittu oikeudellinen perusta on EY 175 artiklan 1 kohta yhdessä 300 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen virkkeen, 3 kohdan ensimmäisen alakohdan sekä 4 kohdan kanssa, päätös 2001/469/EY on kumottava.

Oikeudenkäyntikulut

50 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut, että neuvosto velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ja koska neuvosto on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Amerikan yhdysvaltojen hallituksen ja Euroopan yhteisön välisen toimistolaitteiden energiatehokkuutta osoittavia merkintöjä koskevien ohjelmien yhteensovittamista koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta 14 päivänä toukokuuta 2001 tehty neuvoston päätös 2001/469/EY kumotaan.**

2) **Euroopan unionin neuvosto velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut**

Wathelet Edward La Pergola

Jann von Bahr

Julistettiin Luxemburgissa 12 päivänä joulukuuta 2002.

R. Grass M. Wathelet

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja